

УДК 65.012.8+004

Олександр Володимирович МАНЖАЙ,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри інформаційних технологій та кібербезпеки факультету

№ 4 Харківського національного університету внутрішніх справ

ІДЕНТИФІКАЦІЯ СЕРІЙНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

У рамках здійснення поліцейської діяльності слід регулярно проводити порівняльний аналіз проваджень на районному, регіональному та загальнодержавному рівнях. Проведення такого аналізу є корисним у рамках оперативного, тактичного та стратегічного рівнів кримінальної розвідки. Серед іншого шляхом порівняльного аналізу матеріалів кримінальних проваджень досягається виявлення серій злочинів на території обслуговування. Дані, що стосуються виявлених серій, можуть бути використані в якості вихідних даних для різних алгоритмів географічного профілювання. При цьому вкрай важливо наголосити, що помилково внесені до серії епізоди можуть спотворити загальну картину та ввести в оману правоохоронців, що може повести розслідування хибним шляхом.

В українській правоохоронній науці порівняльному аналізу справ, на жаль, не приділяється належної уваги, про що свідчить брак відповідних публікацій. Натомість у США розроблено цілий проект, у рамках якого проводиться порівняльний аналіз справ з метою виявлення серійних убивств (www.murderdata.org).

Журналіст Т. Харгроув, який заснував проект, розробив спеціальний алгоритм та автоматизував порівняння справ про серійні вбивства на території США [1]. Завдяки його дослідженням у США вдалося ідентифікувати та затримати серійного вбивцю Даррена Деона Ванна, який душив жінок на протязі десятків років. Свої дослідження Т. Харгроув розповсюджує на безкоштовній основі, тому цей нескладний алгоритм міг би бути адаптований і в правоохоронних органах України.

Одразу слід відзначити, що порівняльний аналіз дозволяє виявити серійність не тільки у провадженнях щодо вбивств, але й стосовно інших категорій злочинів.

Для виявлення серійних злочинів використовується два головних методи:

- 1) матричний аналіз;
- 2) контент-аналіз.

Матричний аналіз передбачає представлення наявної облікової інформації про вчинені злочини у табличному вигляді для наступного вивчення.

Одним із методів матричного аналізу є IZE [2, с. 64], який отримав свою назву від закінчень назв його п'яти етапів:

1. Категоризація (Categorize) – обрання змінних для виявлення злочинних трендів, які будуть виступати в якості назв полів у таблиці (наприклад, час доби).

2. Генералізація (Generalize) – визначення можливих значень для змінних, обраних на першому етапі (наприклад, ранок, день, вечір, ніч).

3. Організація (Organize) – групування змінних та сортування даних для виявлення однотипних скупчень (кластерів).

4. Мінімізація (Minimize) – обмеження даних в таблиці виявленими кластерами

5. Максимізація (Maximize) – додатковий аналіз даних, які могли бути пропущені на попередніх етапах. Наприклад, всі ознаки збігаються але особи, які вносили дані, використовували для аналізу, вказали неповні параметри або помилково внесли невірні дані, або взагалі не внесли частину даних при введенні.

Формування відповідних таблиць повинно відбуватися з урахуванням системи 5W+H. Після того, як сформовано попередні кластери, слід провести ретельний контент-аналіз матеріалів провадження для виявлення інших спільних рис злочинів або спростування припущення про їх належність до серії. Контент-аналіз дозволяє виявити додаткові ознаки злочинних посягань, які не були доступні раніше. На цьому етапі можуть бути створені більш докладні таблиці порівняння за кожною змінною.

Список бібліографічних посилань

1. Murder Accountability Project's computer algorithm // Dropbox : сайт. URL: <https://www.dropbox.com/s/49i2mw0caswn8y0/Algorithm.pdf?dl=0> (дата звернення: 05.04.2020).
2. Paulsen D. J., Bair S., Helms D. Tactical Crime Analysis: Research and Investigation. Boca Raton, FL : CRC Press, 2009. 240 p.

Одержано 30.04.2020